

Handläggare
Egnell EvaDatum
2013-11-21
Rev 2013-12-03Diarienummer
UAN-2013-0555

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Behovsplan för bostäder till nyanlända flyktingar

Förslag till beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att fastställa inriktning och prioritering för behovsplanen för bostadsförsörjning till nyanlända flyktingar

att i samband med att nämnden tar beslut om överenskommelse med länsstyrelsen om mottagande av vissa nyanlända flyktingar för 2014 ta beslut om antalet bostäder som behovsplanen omfattar

att överlämna till ett av nämnden inrättat utskott för bostäder till flyktingar att besluta om behovsprogrammet samt

att överlämna till kommunstyrelsen av nämnden tidigare beslutat behovsprogram för flyktingar avseende bostadsberedskap på obebyggd mark.

Sammanfattning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att teckna överenskommelse med Länsstyrelsen om mottagande av nyanlända flyktingar. Inför överenskommelsen för 2013 föreslog Länsstyrelsen att kommunen skulle ha anvisningsplatser för att kunna ta emot flyktingar från förläggning eller kvotflyktingar. På grund av den svåra bostadsmarknaden skrevs detta inte in i överenskommelsen. Inför mottagandet 2014, som förväntas öka betydligt, är behovet ännu större än tidigare. Nämnden ser det därför som nödvändigt att planera för bostäder till nyanlända flyktingar för att förbättra mottagandet och skapa bättre förutsättningar för en bra etablering för den nyanlände.

Ärendet

Kommunen hade före 2010 en god beredskap för att ta emot flyktingar och anvisa ett boende i någon av de genomgångsbostäder som fanns i Storvreta. Avtalet kring dessa bostäder sades upp eftersom bostäderna stod uppställda på industritomt med tillfälligt bygglov (i 20 års tid). Samtliga lägenheter evakuerades under 2009. Ett behovsprogram för ersättning av genomgångsbostäderna upprättades samt ett behovsprogram för bostadsberedskap på obebyggd mark. Syftet med beredskapen var att om flyktingmottagandet ökade dramatiskt skulle modul-lägenheter kunna sättas upp med en framförhållning på sex månader. Fastighetskontoret tog fram ersättningsbostäder för de som bodde i Storvreta men har inte verkställt behovet av bostadsberedskap på obebyggd mark.

Från och med 1 december 2010 har ansvaret för att ta emot flyktingar för etablering övergått till arbetsförmedlingen. Ansvaret omfattar vuxna 20 – 64 år. Ansvaret för bosättning har vilat på tre olika parter – Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och kommunen – men har av Uppsala kommun tolkats så att förstahandsansvaret ligger på Arbetsförmedlingen som ska kunna anvisa en flykting till en ledig bostad i en kommun. Tanken med denna del av reformen var att alla kommuner skulle rapportera till Arbetsförmedlingens bosättningsenhet vilka lediga bostäder kommunen hade till nyanlända flyktingar. Uppsala kommun har inte rapporterat in några bostäder, liksom många andra kommuner, och inte heller skrivit in anvisningsplatser i överenskommelsen om flyktingmottagande.

Bostadssituationen har sedan 2010 blivit allt svårare i kommunen. Bostadsbyggandet i kommunen har inte nått upp till det möjliga antal som finns enligt detaljplanerna och konkurrensen om de bostäder som finns är mycket stor eftersom Uppsala kommun har en hög tillväxt och stark befolkningsökning. Grupper som har särskilt svårt att ta sig in på bostadsmarknaden har i större grad blivit beroende av kommunens hjälp och kommunens socialtjänst har fått ta ett stort ansvar.

Kommunen har sedan 2008 ökat sin mottagning av ensamkommande barn utan vårdnadshavare. Totalt har kommunen 91 platser, varav 23 är för asylsökande barn och unga. Senast när den unge fyller 21 år upphör placeringen och den unge måste flytta till en egen lägenhet. På grund av bristen på bostäder är det flera års kötid för att få ett erbjudande om lägenhet med eget kontrakt. Har personen ingen godtagbar inkomst får personen inget kontrakt. De ungdomar som inte på annat sätt lyckas ordna en bostad måste således få kommunens bistånd, och ofta blir det ett andrahandsboende hos kommunen, vilket inte är en tillfredsställande lösning.

Ensamkommande barn utan vårdnadshavare som får hit sina föräldrar och syskon upphör då att vara ensamkommande. Den unge måste flytta från det boende den unge har i och med att placeringen upphör. Kommunen har inte haft någon beredskap att ta fram en bostad till den anknytande familjen utan har hänvisat familjen till Arbetsförmedlingen för att få hjälp att hitta en bostad i en annan kommun. Det innebär att den unge måste bryta upp från sin invanda miljö, sin skola och sitt kontaktnät och börja på nytt i en annan kommun, ofta med ansvaret att introducera sin familj i det svenska samhället.

Situationen i världen är mycket svår och man räknar med att det idag finns cirka 45 miljoner flyktingar. Mer än hälften av flyktingarna kommer från främst fem länder, Afghanistan, Somalia, Irak, Syrien och Sudan. Migrationsverket har en prognos på att Sverige kommer att ha cirka 56 000 personer som sökt asyl under 2013. Prognosen för 2014 pekar på en ökning upp emot 69 000 personer.

Länstalet för Uppsala län är 1 200 och för Uppsala kommun 950 flyktingar. I det ingår även ensamkommande barn utan vårdnadshavare. Behovet av anvisningsplatser i Uppsala kommunen bedömer Länsstyrelsen vara 463.

Behovet av anvisningsplatser för flyktingar som fått uppehållstillstånd är stort. Många tvingas bo kvar i Migrationsverkets mottagninssystem efter att de fått uppehållstillstånd på grund av att ingen kommun tar emot, vilket fördröjer flyktingens etablering i svenska samhället. Behovet av att ta emot kvotflyktingar, d.v.s. flyktingar från ett läger utanför Sverige, är också mycket stort. Sverige har åtagit sig att ta emot 1 900 kvotflyktingar årligen men cirka 400 individer (100 familjer) finns kvar i lägren. Det är främst flyktingar från Syrien som prioriteras.

För att öka incitamentet för kommunerna att öka antalet mottagna flyktingar och för att kompensera de kommuner som har ett högt mottagande i förhållande till sin befolkning har regeringen föreslagit förändringar i ersättningssystemet. Ersättningssystemet blir mer prestationsbaserat, bland annat när det gäller att ta emot flyktingar från anläggningsboende eller kvotflyktingar. Uppsala kommun har ett mottagande som är mycket lågt i förhållande till befolkningen, förutom mottagande av ensamkommande barn, och kommer därför att få en lägre ersättning. Ska kommunen kunna öka sitt mottagande för att möta de stora behov som finns krävs ett aktivt arbete för att få tillgång till bostäder som kan användas som anvisningsplatser.

Kommunstyrelsen har ansvaret för att tillhandahålla bostäder enligt den behovsplan som nämnden lämnar. En ny behovsplan behöver därför tas fram och den gamla behovsplanen som gäller bostadsberedskap på obebyggd mark behöver aktualiseras igen. Nämnden behöver ta ställning till vilka prioriteringar som ska göras och vilken omfattning av bostäder som behövs.

Förslag till prioritering

- Anvisningsplatser för flyktingar från anläggningsboende (ABO):
 - Främst lägenheter för 1 – 2 personer
- Bostäder för att ta emot kvotflyktingar
 - Lägenheter för större barnfamiljer
- Ensamkommande som ska avsluta sin placering och flytta ut i eget boende
 - 10 – 15 lägenheter per år och inflyttning med ett eget kontrakt. Ett samarbetsavtal behöver göras med Uppsalahem och privata hyresvärdar som är beredda att lämna bostäder till målgruppen även om kötiden inte

varit tillräckligt lång för ett erbjudas från ordinarie kö. Kommunen kan vid behov gå in med kommunal borgen.

- Ensamkommande som får hit föräldrar och syskon och som pga. det avslutar sin placering
 - Större lägenheter för familjer
- Flyktingar i eget boende som inte kan bo kvar som inneboende hos släkt, vänner, landsmän.
 - I och med att Arbetsförmedlingen förtydligar sitt bosättningsansvar till att gälla dels flyktingar från anläggningsboende, dels flyktingar i eget boende enbart om det finns ett behov av att flytta av arbetsmarknadsskäl. Eftersom arbetsmarknaden i den här regionen är mycket god, och varierad, kommer det inte att vara så många flyktingar som omfattas att detta ansvar. Om det då finns andra skäl att byta bostad kan detta bli en fråga för kommunen att hjälpa till med.

Kontoret föreslås få i uppdrag att utarbeta ett förslag till behovsplan i enlighet med ovan föreslagna prioriteringar. Ett bostadsförsörjningsutskott bör inrättas, som får i uppdrag att fastställa det behovsprogram som kommer att utarbetas i samarbete med kontoret för samhällsutveckling.

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad

Carola Helenius-Nilsson
Direktör